

Bekennen en ontkennen van verdachten

Een onderzoek naar de proceshouding van verdachten naar aanleiding van het wetsvoorstel strekkende tot een vereenvoudigde bewijsmotivering bij bekende verdachten

M. Jacobs

Den Haag, WODC, Ministerie van Justitie, 2004

Cahier 2004-2

Samenvatting en conclusie

In deze studie is een inventarisatie gemaakt van het door verdachten bekennen en ontkennen van tenlastegelegde feiten. Er is gebruik gemaakt van de WODC-Strafrechtmonitor. De Strafrechtmonitor bestaat uit steekproeven van alle bij het Openbaar Ministerie aangemelde strafzaken met uitzondering van de Wegenverkeerswet, de Wet op de Economische Delicten, de Wet Wapens en Munitie, het Militair Strafrecht en het overige bijzondere strafrecht, behalve de Opiumwet.

Globaal gesproken wordt ongeveer een vijfde van de door de politie geconstateerde feiten tijdens het politieverhoor ontkend. Zedenzaken worden het meest ontkend. Gewelddelicten worden verhoudingsgewijs het meest gedeeltelijk bekend. Valsheidsmisdrijven en vernielingen worden het meest bekend. Over de jaren heen worden binnen bepaalde delicttypen verschuivingen waargenomen in het bekennen en ontkennen. De veranderingen in bekennen en ontkennen moeten worden toegeschreven aan veranderingen in de aard of zwaarte van het delict, zoals dat bij drugszaken het geval lijkt te zijn, of aan betere bewijsmethoden die worden gehanteerd (zoals mogelijk bij valsheidsmisdrijven het geval is).

Bekennen leidt in de meeste gevallen tot een dagvaarding. Er vinden echter verhoudingsgewijs ook veel transacties plaats na een bekentenis. Gedeeltelijk bekennen leidt nog vaker dan bekennen tot een dagvaarding, en weer minder tot een transactie. Ter terechtzitting bekent ruim 20% van de aanvankelijk slechts gedeeltelijk bekende verdachten alsnog. Bij gedeeltelijke ontkenningen vinden nogal eens gedeeltelijke veroordelingen plaats. Men wordt voor een of meer (maar niet alle) feiten vrijgesproken, of subsidiair veroordeeld. Ontkenningen eindigen verhoudingsgewijs het meest in septs en vrijspraken. Jongere verdachten bekennen meer dan oudere. Mogelijk weten oudere, vaak recidiverende, verdachten hun kansen met betrekking tot bekennen of ontkennen beter in te schatten. Autochtone verdachten bekennen meer dan verdachten van Marokkaanse afkomst en een categorie 'overig niet-westerse allochtonen' (niet zijnde Turken, Surinamers en Antillianen/Arubanen). Het is mogelijk dat dit samenhangt met de kennis van het strafrechtstelsel en de beheersing van de Nederlandse taal, maar ook culturele factoren spelen mee.

Berekend is dat bij inwerkingtreden van het in de inleiding besproken wetsvoorstel in 40 à 50% van de hogerberoepszaken de bewijsmiddelen niet zouden behoeven te worden uitgewerkt, indien wordt uitgegaan van een bekende verklaring bij de politie of bij de rechtbank. Drugszaken zullen hierbij een oververtegenwoordiging te zien geven. Aanhoudingen op heterdaad komen bij drugszaken uiteraard nogal eens voor. Ontkennen van de feiten heeft in die gevallen niet veel zin. Daarbij wordt bij drugszaken verhoudingsgewijs veel hoger beroep aangetekend.